

मुद्गवान्मुद्गगिलो वा मदनं गिलतीति वा मदंगिलो वा मुदंगिलो वा । भार्ग्यश्वो
भृम्यश्वस्य पुत्रो भृम्यश्वो भृमयो ऽ स्याश्वो अश्वभरणाद्वा ॥

पितुरित्यन्नाम पातेर्वा पिबतेर्वा प्यायतेर्वा । तस्यैषा भवति ॥ २४ ॥

पितुं नु स्तौषं महो धर्माणं तविषीम् ।

यस्य त्रितो व्योजसा वृत्रं विपर्वमर्दयत् ॥

तं पितुं स्तौमि महतो धारयितारं बलस्य तविषीति बलनाम तवतेर्वा वृद्धिकर्मणा
यस्य त्रित ओजसा बलेन त्रितस्त्रिस्थान इन्द्रो वृत्रं विपर्वमाणं व्यर्दयति ॥

नद्यो व्याख्याताः *) । तासामेषा भवति ॥ २५ ॥

इमं मे गङ्गे यमुने सरस्वति शुतुद्रि स्तोमं सचता परूष्ण्या ।

असिक्रया मरुद्वधे वितस्तयाज्जीकीये शृणुह्य सुषोमया ॥

इमं मे गङ्गे यमुने सरस्वति शुतुद्रि परूष्ण्या स्तोममासेवध्वमसिक्रया च सह मरुद्वधे
वितस्तया चाज्जीकीये आशृणुहि सुषोमया चेति समस्तार्थः । अथैकपदनिरुक्तम् । गङ्गा
गमनाद्यमुना प्रयुवती गङ्गतीति वा प्रवियुतं गङ्गतीति वा । सरस्वती सर इत्युदकनाम
सर्तेस्तद्वती । शुतुद्रौ शुद्राविणो क्षिप्रद्राविण्याशु तुन्नेव द्रवतीति वा । इरावतीं
परूष्णीत्याहुः पर्ववती भास्वती कुटिलगामिनी । असिक्रयशुक्लासिता सितमिति
वर्णानाम तत्प्रतिषेधो ऽ सितम् । मरुद्वधाः सर्वा नद्यो मरुत एना वर्धयन्ति । वितस्ता-
विदग्धा विवृद्धा महाकूला । आज्जीकीयां विपाडित्याहुर्ऋजूकप्रभवा वर्जुगामिनी वा ।
विपाडिपाटनाद्वा विपाशनाद्वा विप्रापणाद्वा पाशा अस्यां व्यपाशयन्त वसिष्ठस्य मुमू-
र्षतस्तस्माद्विपाडुच्यते पूर्वनासीदुरुञ्जिरा । सुषोमा सिन्धुर्यदेनामभिप्रसुवन्ति नद्यः सिन्धुः
स्यन्दनात् ॥

आप आपोतेः । तासामेषा भवति ॥ २६ ॥

आपो हि षा मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन ।

महे रणाय चक्षसे ॥